

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการออกแบบสัญลักษณ์กราฟิก และจิตวิทยาสีที่มีผลต่อการรับรู้และความเข้าใจของผู้สูงอายุ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบบนบรรจุภัณฑ์ยา

ชื่อผู้วิจัย ดร.ปรีชญา ครูเกษตร นักวิจัย สัดส่วนการวิจัยร้อยละ 100

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ปีที่วิจัย 2559

บทคัดย่อ

ยารักษาโรคเป็นปัจจัยที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะกับผู้สูงอายุที่ต้องอาศัยยารักษาโรคในการรักษาโรคประจำตัวต่างๆ จากปัญหาในการเสื่อมถอยตามอายุขัยที่มากขึ้นของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ยามากกว่ากลุ่มประชากรวัยอื่น เนื่องจากผู้ป่วยกลุ่มนี้มีโรคเรื้อรัง ทำให้มีโอกาสปรึกษากับแพทย์หลายคนและได้รับยาหลายชนิด ซึ่งกลุ่มยาที่ใช้บ่อยในผู้สูงอายุ ได้แก่ กลุ่มยารักษาโรคประจำตัว อาทิ ยาลดความดันโลหิต กลุ่มยานอนหลับและยาคลายกังวล กลุ่มยาแก้ปวดและยาคลายกล้ามเนื้อ กลุ่มยาริตามิน อาหารเสริม และสมุนไพร ดังนั้นการใช้ยาในผู้สูงอายุอาจทำให้เกิดผลข้างเคียงได้ง่าย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาตามวัย นอกจากนี้ผู้สูงอายุซึ่งมีปัญหาด้านสายตา และความจำยังมีความเสี่ยงที่จะใช้ยาผิดได้มากอีกด้วย ซึ่งมักเกิดจากบรรจุภัณฑ์หรือชื่อยาที่มีลักษณะเหมือนกันและคล้ายคลึงกัน อาจทำให้เกิดความสับสนและอาจเกิดความผิดพลาดในการใช้ยาได้ บางกรณีอาจได้รับอันตรายร้ายแรงถึงชีวิต ดังนั้นนักออกแบบจะต้องคิดค้นรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ โดยอาศัยหลักการพื้นฐานของการออกแบบ โดยเฉพาะการใช้รูปภาพเป็นสัญลักษณ์กราฟิก และจิตวิทยาสีที่มีผลต่อการรับรู้และความเข้าใจของผู้สูงอายุ ที่สามารถสื่อสารให้เข้าใจได้ง่าย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ ศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการใช้ยา ได้แก่ ชนิดของยา คุณสมบัติของตัวยาจำนวน และเวลาในการใช้ยา วิธีการใช้ยา (ที่นอกเหนือจากการรับประทาน) ที่มีผลต่อการรับรู้ ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านการรับรู้และเข้าใจต่อสัญลักษณ์กราฟิก และจิตวิทยาสี ศึกษาปัจจัยด้านสัญลักษณ์กราฟิก และจิตวิทยาสี ที่มีผลต่อการรับรู้และความเข้าใจของผู้สูงอายุ เพื่อเสนอแนะแนวทางการออกแบบสัญลักษณ์กราฟิก และจิตวิทยาสีที่มีผลต่อการรับรู้และความเข้าใจของผู้สูงอายุ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบบนบรรจุภัณฑ์ยา

จากผลการศึกษาปัจจัยด้านสัญลักษณ์กราฟิก และจิตวิทยาสีบนบรรจุภัณฑ์ ที่มีผลต่อการรับรู้และความเข้าใจของผู้สูงอายุ เพื่อเสนอแนะแนวทางการออกแบบสัญลักษณ์กราฟิก และจิตวิทยาสี เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบบนบรรจุภัณฑ์ยานั้น พบว่าปัจจัยด้านการออกแบบ เกี่ยวกับสีของกราฟิกที่ใช้ควรมีสีสัน ทำให้ผู้สูงอายุสามารถรับรู้ได้ ก่อให้เกิดความสวยงาม และช่วยทำให้เกิดความสะอาดตา เห็นได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ส่วนภาพกราฟิกต้องมีขนาดใหญ่ หรือไม่น้อยกว่าขนาด 0.70x0.70 นิ้ว เพื่อป้องกันประเภทและประโยชน์ใช้สอยของยานั้นๆ ส่งผลทำให้ผู้สูงอายุสามารถแยกแยะประเภทของยาได้ และไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้สูงอายุ ลักษณะของภาพที่สื่อให้ผู้สูงอายุรับรู้ได้ ควรอยู่ในรูปแบบ 3 มิติ เพื่อความใกล้เคียงกับภาพของจริงมากที่สุด มีการออกแบบให้สะอาดตา มีจุดเด่นก่อก่อให้เกิดการจดจำได้ชัดเจน ส่วนความซับซ้อนของภาพกราฟิก ควรมีรายละเอียดมาก กล่าวคือ มีทั้งภาพและตัวหนังสือ เพื่อขยายความหมายของภาพ และสื่อได้ชัดเจนเพิ่มมากขึ้นกว่าการใช้ภาพเพียงอย่างเดียว